

Avdelningen för juridik
Susanne Svanholm

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Genomförande av EU:s dataförvaltningsförordning (Ds 2023:24)

Sammanfattning

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerat förslag till genomförande av och komplettering till förordning (EU) 2022/868 av den 30 maj 2022 om europeisk dataförvaltningsförordning och om ändring av förordning (EU) 2018/1724 (dataförvaltningsakten), som antagits och började tillämpas den 24 september 2023. I rubricerat förslag på genomförande lämnas förslag på hur EU-förordningen ska kompletteras i nationell rätt och Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Vi tillstyrker grunderna i förslaget och välkomnar ytterligare reglering och vägledning för den praktiska tillämpningen. Vi vill med detta yttrande framföra följande synpunkter.

Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

Avsnitt 4.4 Kompletterande regler i nationell lagstiftning

SKR ser positivt på förslaget att införa kompletterande bestämmelser i öppna datalagen istället för att ta fram en ny lag som reglerar tillgängliggörande av skyddade data. Både kommunala och regionala myndigheter träffas av både öppna-datadirektivet och kapitel II i dataförvaltningsförordningen även om de avser olika typer av data och vilka som omfattas. En grundläggande förutsättning för tillgängliggöra data för vidareutnyttjande är att det måste vara tydligt hur de olika regelverken ska tillämpas. Det underlättar den praktiska tillämpningen av lagstiftningen.

Avsnitt 4.6 och 8.1 Behöriga organ och konsekvenser för vidareutnyttjande av skyddade data

Digitaliseringsmyndigheten (DIGG) och Statistiska Centralbyrån (SCB) föreslås bli behöriga organ som ska bistå andra myndigheter som ska

bevilja eller vägra tillgång till vissa kategorier av skyddade data för vidareutnyttjande. DIGG ska vara huvudansvarig för uppgiften och också ha till uppgift att främja tillgängliggörande av skyddade data samt tillhandahålla en gemensam informationspunkt. Post- och telestyrelsen (PTS) föreslås bli behörig myndighet för leverantörer av dataförmedlingstjänster och för dataaltruismorganisationer. PTS ska ta emot anmälningar och ansökningar från dessa aktörer, utöva tillsyn samt besluta om sanktionsavgift. Myndigheter har anmälningsplikt till PTS om de får kännedom om överträdelser som kan leda till sanktion.

SKR tillstyrker förslaget att utse DIGG, SCB och PTS till behöriga myndigheter och ser positivt på dessa nya myndighetsuppgifter då det krävs samordning och anpassat stöd till myndigheter respektive kommunala myndigheter och regioner.

Avsnitt 4.5 Handläggning av ärenden om vidareutnyttjande av data kräver arbete och resurser

De flesta kommunala och regionala myndigheter omfattas av datalagen, och gör sannolikt de bedömningar och åtgärder som föreslås redan idag. En begäran om att tillgängliggöra skyddade data innebär emellertid en mer komplex bedömning som kräver nödvändiga resurser, kompetens och teknik vilket kan medföra en ökad ekonomisk börda för regionala och kommunala myndigheter, även om en avgift får tas ut. Bedömning av vilka skyddsåtgärder som ska vidtas och villkor som ska ställas för vidareutnyttjande av skyddade data måste alltid vidtas. Det finns även ett antal risker som inte belysts i utredningen såsom den utökade personkrets som har rätt att ta del av skyddade uppgifter, modern åter identifieringsteknik och analysmöjligheter samt risken för ändamålsglidning vid tillämpning av befintliga skyddande informationssystem i syfte att skydda data utifrån ett specifikt perspektiv. Fokus i utredningen ligger på aidentifiering och likvärdig teknik, datasjöar och hur data från öppna källor kan skapa ny skyddsvärd information. Handläggningen av ärenden om vidareutnyttjande av data tillsammans med andra förslag som handlar om datahantering och datadelning kräver både omfattande resurser och nya rutiner, informationsinsatser och framförallt vidta vissa skyddsåtgärder. Vi föreslår att DIGG får ett bemyndigande att ta fram föreskrifter angående riskanalyser för aggregerade och nya informationsmängder som kan skapas och att det ska vara möjligt att begränsa data utifrån potentiellt hotfullt underrättelseperspektiv från främmande makt och organiserad kriminalitet.

Avsnitt 4.5.6 Bistå vidareutnyttjare och samtycke

SKR vill framhålla att förslaget att bistå vidareutnyttjare och hantera anmälningsplikten vid tredjelandsöverföringar, kan bli problematiskt i praktiken och kräver förtydligande och tydliga stödåtgärder i denna del.

Det gäller även om biståndet gäller att hjälpa den potentiella vidareutnyttjaren att begära den enskildes samtycke. Det är en svår rättslig grund att tillämpa korrekt, och utmanande att fullt ut uppfylla alla samtyckeskrav i dataskyddslagstiftningen.

Övriga synpunkter

SKR ser positivt på att utveckla tillgängligheten av data för nytta i samhället och SKR pekar själva ut tre viktiga områden för att säkerställa en god välfärd i framtiden, varav digitalisering är ett av dem.

Det pågår för närvarande många nationella och internationella (EU) initiativ för att öka tillgängligheten till data från offentliga aktörer. För att nämna några exempel inom just datadelning och vidareutnyttjande av data kan nämnas Nationella grunddata (EU finansierar), Svenska öppna datalagen (EU-direktiv), EU Data act, EU Interoperability act och EU AI Act. Det ställer stora och komplexa krav på SKR:s medlemmar. Även att orientera sig i, och tolka, denna flora av initiativ som många gånger överlappar varandra kräver stora resurser och kompetens. SKR ser det därför av stor vikt att nationellt stöd erbjuds till SKR:s medlemmar för att säkerställa efterlevnad.

Sveriges Kommuner och Regioner

Palle Lundberg
Verkställande direktör

Sara Catoni
Avdelningschef